GAZETA KRAKOWSKA

Nro 77.

Z KRAKOWA DNIA 25 WRZESNIA 1822 ROKU WE SRODĘ.

Z Warszawy d. 16 Września.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
CESARZA WSZECH ROSSYY, KRÓLA POLSKIEGO &c. &c. &c
XIĄZĘ NAMIESTNIK KRÓLEWSKI
w Radzie Stanu.

Na przedstawienie Kommissyi Rządowey Wyznań Religiynych i Oswiecenia Publicznego, oraz po wysłuchaniu ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu postanowiliśmy i stanowiemy:

Artykuł 1. Wszelkie fundusze na Dobrach Ziemskich lub na realnościach mieyskich zapisane dla Instytutów Duchownych w Królestwie Polskiem zniesionych dekretem ś. p. Arcy-Biskupa Malczewskiego, na mocy Bulli Papiezkiey w dniu 17 Kwietnia r. 1819 wydanym, iako to:

W Woiewództwie Krakowskiem.

Zgromadzenia XX. Augustyanów w Olkuszu.

Zgromadzenia XX. Cystersów i Opactwa Jędrzeiowskiego.

Zgromadzenia XX. Dominikanów w Opatowcu.

Zgromadzenia XX. Kanoników regularnych i Prałactwa w Miechowie.

Zgromadzenia XX. Kamedułow w Szańcu.

Zgromadzenia XX. Norbertanów Hebdowskich.

Zgromadzenia XX. Paulinów w Pinczowie.

Zgromadzenia XX. Paulinów w Beszowy.

Zgromadzenia PP. Norbertanek w Busku.

Zgromadzenia PP. Norbertanek w Imbramowicach.

Opactwa świeckiego Hebdowskiego.

Opactwa świeckiego Mogilskiego.

Opactwa świeckiego Jędrzeiowskiego.

Kollegiaty Wiślickiey.

Kollegiaty Pileckiey.

Kollegiaty Kurzelowskiey.

Kollegiaty Szkalbmierskiey.

W Woiewodztwie Sandomierskiem.

Zgromadzenia i Opactwa Klasztornego XX. Benedyktynów Sto-Krzyskich.

Zgromadzenia i Opactwa Klasztornego XXzy Benedyktynow Sieciechowskich.

Zgromadzenia XX. Cystersów Wąchockich.

Zgromadzenia XX. Cystersów Sulejowskich.

Zgromadzenia XX. Cystersów Koprzywnickich.

Zgromadzenia XX. Kamedułów Rytwiańskich.

Zgromadzenia PP. Benedyktynek Radomskich.

Zgromadzenia PP. Benedyktynek Sandomierskich, którego dochody w połowie na fundusz ogólny Religiyny przeznaczone.

W Woiewództwie Kaliskiem.

Zgromadzenia XX. Kanoników regularnych w Witowie.

Zgromadzenia XX. Kanoników regularnych w Mstowie.

Zgromadzenia XX. Cystersów w Lendzie.

Zgromadzenia XX. Kamedułów w Bieniszewie.

Zgromadzenia XX. Kartuzów w Gidlach.

Zgromadzenia XX. Paulinów w Wielgo-Młynach.

Zgromadzenia XX. Paulinów w Wieluniu.

Kollegiaty w Wieluniu.

Kollegiaty w Chodczu.

Kollegiaty w Unieiowie.

Kollegiaty w Sieradzu.

Kollegiaty w Łasku.

Kollegiaty w Olborzu.

W Woiewództwie Lubelskiem.

Zgromadzenia XX. Missyionarzy w Lublinie.

Zgromadzenia PP. Brygitek w Lublinie.

Zgromadzenia PP. Karmelitanek w Lublinie.

Zgromadzenia PP. Wizytek w Lublinie, którego dochody w połowie na fundusz ogólny Reliyny przeznaczone.

Kollegiaty Lubelskiey.

Kollegiaty Krasnostawskiey.

W Woiewództwie Płockiem.

Zgromadzenia XX. Kanonikow regularnych w Czerwińsku.

Zgromadzenia PP. Norbertanek Płockich, dochody w połowie na fundusz ogólny Religiyny przeznaczone.

Zgromadzenia XXży Dominikanów Płockich.

Zgromadzenia PP. Benedyktynek w Sierpcu.

Kollegiaty Płockiey.

W Woiewodztwie Mazowieckiem.

Zgromadzenia XX. Kanonikow Lateraneńskich S. Jerzego w Warszawie.

Zgromadzenia XX. Paulinów Warszawskich.

Zgromadzenia PP. Brygitek Warszawskich.

Zgromadzenia PP. Karmelitek Warszawskich.

Zgromadzenia PP. Bernardynek Warszawskich.

Zgromadzenia PP. [illegible] Pragskich.

Zgromadzenia XXży Dominikanow Obserwantów w Warszawie.

Zgromadzenia XX. Kanoników Lateraneńskich w Lubrańcu.

Zgromadzenia XX. Paulinów w Brdowie.

Zgromadzenia XX. Paulinów w Oporowie.

Zgromadzenia XX. Paulinów w Lenczeszycach.

Archi-kollegiaty Łęczyckiey,

maią bydź w czasie teraźnieyszey regulacyi hypotek nie na rzecz Instytutów tychże, lecz na rzecz funduszu ogólnego Religiynego zabezpieczone.

Art: 2. Te zaś fundusze, które iuż w ukończonych hypotekach na rzecz Instytutów powyższych zapisane zostały, maią bydź równie na rzecz ogólnego fun-

duszu Religiynego zmienione.

Art: 3. Wykonanie ninieyszego postanowienia Kommissyiom Rządowym Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego, tudzież Sprawiedliwości, i umieszczenie w Dzienniku praw polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney d. 16 Sierpnia 1822 r.

(podpisano) *Zaiączek.*

Minister Wyznań
i Oświecenia
(podpisano) *Stan: Grabowski.*
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podp:) *Kossecki.*
Zgodno z Oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podp.) *Kossecki.*
Zgodno z wypisem:
Minister Sprawiedliwości
(podp.) *M. Badeni.*
W zastępstwie Sekretarza Jeneralnego
A. Podbielski.

Wstrzymana w dniu 11 b. m. z powodu niepogody uroczystość w obozie, odbyła się dnia wczorayszego. W obliczu Jego Cesarzewicowskiey Mości Wielkiego Xiążęcia Konstantego, całego woyska, tudzież licznie zebraney publiczności płci oboiey, odprawione zostało na polu pod Parysowem nabożeństwo, po którem wszystkie pułki konne i piesze przeciągnęły przed Naczelnym Wodzem.

Po ukończeniu zwyczaynych iesiennych obrotów, pułki Polskie stoiące w obozie, w tym tygodniu wyruszą na stanowiska zimowe.

Z Petersburga d. 15 Sierpnia d. k.

Przyboczny Adjutant Jego Cesarskiey Mości leib-gwardyi pułku Preobrażeńskiego Pułkownik Stremouchow, został nayłaskawiey mianowany Kawalerem orderu S. Włodzimierza 3ciey klassy. — Orłowski Vicegubernator, Radca Kollegialny i Kamerjunker Chrapowiecki otrzymał order S. Anny 2giey klassy bez brylantowych ozdób, a Radca tytularny Noinski, Ziemski Sprawnik obwodu Białostockiego Powiatu, Drohiczyńskiego, takiż order 3ciey klassy.

W Jelcu, mieście Gubernii Orłowskiey, uroczysty obchód Imienin N. Cesarzowey Jeymości Maryi Fedorowney, oznaczony został składką 1504 rubli na wybudowanie wygodnego zamku turemnego w tem mieście, nadto otworzono zapisy dalszych ofiar dobrowolnych za tenże cel.

W Orle, za staraniem Komitetu Towarzystwa Opieki więzień, urządzony został szpital dla chorych aresztantów w budowach zamku turemnego. Viceprezydent tegóż Towarzystwa Biskup Orłowski Gabryel z duchowieństwem, w obecności Gubernatora Cywilnego, licznie zgromadzonych urzędników i obywateli, poświęcił izby na ten cel przeznaczone, w liczbie 6; ieden członek darował bieliznę i odzież na 24 chorych więźniów. Obchód ten odbył się do 2 Lipca. Dnia zaś 9. t. m. poświęcone zostały pokoie, wystawione z ofiar członków Damskiego Komitetu, do których przeniesiono kobiety w więzieniu za przestępstwa utrzymywane, ktore też zaopatrzone zostały odzieniem i obuwiem. W tymże dniu odebrali pieniężną nagrodę aresztanci, na którą zasłużyli pracą swoią przez czas zostawania swego w turemnym zamku; innych zaś, po pozapadłym wyroku sądowym, wolnością udarowano.

W Kiachcie w przeciągu miesiąca Maia, wyszło za granicę towarów Ros-

syyskich i przechodowego sukna Pruskiego za 1,002. 35 r. 96½ kop.

Z Paryża d. 7 Września.

N. Król mianował Ministra skarbowego Hr. Villele prezesem rady Ministrów, a zatem zawie łzione zostało oczekiwanie tych, którzy pragneli widzieć na czele Rządu P. Blacas. Monitor donosząc o tem mianowaniu, dodaie: Dopoki rada Ministrów niemiała prezesu, nazwać się nie mogła istotnie urządzoną. Wybór iego zapowiada atoli, iż przeminely czasy niewierności i nieładu, ponieważ nastał porządek i stałość.

Odbywaiąca się w tuteyszym sądzie sprawa przeciw należącym do odkrytego w Roszeli spisku, zakończoną została d. 5 b. m. Po obronach przydanych obwinionem patronow i po odpowiedzi na nie prokuratora Królewskiego, sędziowie przysięgli o godznie twszey z północy wydali wyrok, mocą którego 1) byli Feldfeblowie Bories i Pomier, Podofficerowie Goubin, i Raoult na śmierć skazanemi zostali; 2) Feldfebel Goupilon, chociaż należący do spisku, ale że o nim doniosł, został uwolniony, lecz na 15 lat pod dozor policyi i złożenie 5000 Fr. p rękomii skazany; 3) Feldfebel Castille, Kapral Dariotsecq i żołnierz Lefvre na 5cio letnie więzienie i zapłacenie po 500 Fr. 4) Podofficer Barlet na 3chletnie więzienie i zapłacenie 500 Fr. 5) Feldfebel Labourè, Podofficerowie Cochet i Perreton na 2chletnie więzienie i zapłacenie po 500 Fr. skazanemi, a reszta 13 pomiędzy któremi Baradere i Henon, uwolnionemi zostali. Wszyscy osądzeni znaydowali się w 45 pułku liniowey piechoty i skazanemi są, nieodwołuiąc się ieden do drugiego, na zapłacenie kosztów sądowych. Czterey na śmierć skazani, żądali, aby ich razem bez kaydan w więzieniu umieszczono. Prezes napisał oto do prefekta policyi. Wszyscy osądzeni maią 3 dni czasu do odwołania się do sądu kassacyynego.

W sprawie byłego Jenerała Berton słuchanemi ciągle są świadkowie w Poitiers. D. 2 b. m. między innemi słuchanemi byli Prezydent w Saumur Maupassant i nauczyciel tamteyszey szkoły iezdzenia na koniu, Kapitan Bouchon. Pierwszy opowiedział obszernie o postąpieniu Bertona w nocy d. 24 Lutego przeciw Saumur, iak on na czele gwardyi narodowey przeciw niemu wyszedł, iak Berton w imieniu wolności nakazał mu cofnąć się i gdy tego uczynić niechciał Pombas (ieden z spiskowych) przyłożył mu pistolet do piersi. Bouchon zeznał: że Berton tey samey nocy oświadczył mu, iż idzie na czele gototysiączney przedniey straży. — Na posiedzeniu d. 4 rozpoczęło się słuchanie świadków na stronę obwinionych. W ciągu ich zapytał się Prezes Bertona, czyli niezna byłego Deputowanego Corcelles? Mało co, odpowiedział Berton, a gdy mu potem Prezes okazał własną iego ręką pisany do niego bilet, który brzmi iak następuie: "Kochany Corcelles, polecam WPanu szczególniey Murgrabiego Victor, Tysiąc pozdrowień, (podpisano) Berton," i rzekł przyiacielskie te wyrazy okazuią ścisłą znaiomość. Berton odpowiedział, że go zna ieszcze od powrotu ze Szwecyi. — Na posiedzeniu d. 5 zabrał głos Jeneralny prokurator Mangin. Mowa iego tyczyła się wszystkich świeżo odkrytych we Francyi spisków, które z iednego wypływaią źrodła. Pytał się między innemi: "Ktoż iest tayną sprężyną wszystkich tych poruszeń? Ktore

są członki tymczasowego Rządu, o którym sam Berton twierdzi, że całe woysko za sobą ma? W czyiem imieniu i za czyiem natchnieniem ten jenerał działał? Nie inni są członkami tego Rządu, iak ci, których sam Berton wytchnął, PP. Lafayette, Foy, Keratry, B. Cantant i Boyer d'Afgenson, do których inni przydali ieszcze nazwiska PP. Lafitte i Manuel. Któż miał podług zeznania Delona obiąć nad woyskiem dowodztwo? Jenerałowie Lafayette i Foy, i żadne inne nazwiska przy dotychczasowych dochodzeniach nie wyszły na iaw. Zachodzić tu więc tylko ieszcze może pytanie, czyli ciż mężowie przez same tylko nierozsądne mowy w izbie Deputowanych dali obwinionem powod do wmieszania ich do swey zbrodni, lub czyli aktualnie są wspólwinowaycami. Lecz owe mowy możnaż tylko nierozsądnemi nazwać? W Saumur panowała spokoyność, lecz zaledwo pokazał się tam Constant, gdy nastąpiła niezgoda i w przeciągu 6 miesięcy okazały się 3 rewolucyyne spiski. Baudrier wystawia przez Grandmenil (głównego herszta spisku) Jenerała Lafayette naczelnikiem tymczasowego Rządu. Czyliż potrzeba większego dowodu o winie ostatniego? Prawda, że wielu obwinionych odwołuią dawnieysze swoie zeznania, lecz w tak nikczemnym sposobie, iż baczny słuchacz potrafił bezwątpienia rozeznać prawdę od kłamstwa. Słowem pierwsze zeznania uważać należy za rzetelne, i potrzeba bydz nader ślepym i łatwowiernym, aby na chwilę wąpić, że Baudrier przez Grandmenil był P. Lafayette przedstawiony. Dla czegóż, zapyta się kto, nie powołuiecie przed waszą kratę wskazanych członkow owego tymczasowego Rządu? Ja odpowiadam na to: że iakkolwiek liczne są moralne dowody przeciw pierwszym sprawcom spisku, zbywa iednak na materyialnych. A dla czegóż na tych zbywa? nie dla tego, iżby wina owych sprawców była wątpliwa, ale dla tego, że ukrywaiąc się za swoiemi ajentami, wszystko ustnie ułatwiali i pokrywali się taiemnicą. Ze w akcie naszem ioskarżenia wymieniamy przynaymniey tych mężów, wymaga tego nasz obowiązek, iakkolwiek ściągamy na siebie nienawiść, ponieważ powinniśmy sądowi przysięgłych wykazać podpory, na których spiskowi w zbrodniczych swoich zamachach polegali; powinniśmy im okazać, iż wielu obwinionych stali się ofiarąi bezwstydnego zwodnictwa iako ajenc wielki wpływ maiącey fakcyi. Nie nas, ale owych występnych mężów nazwać należy podłemi i zdraycami, którzy składaią tayne towarzystwa i z sztyletem w ręku przeciw Rządowi powstaią, którzy łatwowiernych ludzi za narzędzia do zbrodniczych planów używaią i potem pod miecz katowski oddaią, którzy skarby zwalonego z tronu przywłaszczyciela na zakupywanie spisków przeciw Rządowi obracaią i nieszczęśliwe dni rewolucyi u nas przywrócić usiłuią. „— Mowa ta prokuratora zaięła całe posiedzenie d. 5. Obrona obwinionych trwać będzie 3 dni. Zbiór sprawy odczytany zapewnie zostanie przez Prezesa d. 11 i tey samey nocy nastąpi wyrok. Zaraz potem przedsięweźmie sąd sprawę Grandmenil i reszty nieobecnych obwinionych.

P. Chateaubriand oczekiwany tu iest dziś z Londynu. Monitor zapewnia, iż po krótkiem tu zabawieniu uda się do Werony.

Nowy Poseł w Rzymie, Xże Montmorency, wyieżdza w tych dniach na mieysce swoiego przeznaczenia.

Z Baiony d. 31 Sierpnia.

Jenerał Quesada odebrał znowu znaczny transport karabinów, ammunicyi, sukna na mundury, &c.

Junta Nawarry znayduie się teraz w Espara, o godzinę drogi od Pampelony. Siła roialistów w prowincyi Nawarry podaią do 10,000 ludzi.

Woysko roialistów opanowało ważne miasteczko St. Felion de Quixols, które ma przedziwny port w odnodze Palamos. Wieś Massanet w Pireneach, którey konstytucyyne woyska dzielnie broniły, wziętą także przez nie została.

W Galicyi tak wielkie zachodzi przeciw konstytucyi poruszenie, iż oba tamteysze pułki, które iść miały przeciw Nawarze, pozostać tam musiały.

Z Madrytu d. 26 Sierpnia.

Choroba Królowey ciągle ieszcze wzbudza obawę. Nerwy iey tak są drażliwe, iż głos i szczęk broni przy luzowaniu strażów sprawuią iey konwulsyie.

Na mieysce dotychczasowego dowódzcy w Madrycie Jenerała Copons, mianowany został Jenerał Villaloa.

Jenerał Abisbal, jeneralny inspektor piechoty, wydał do niey odezwę.

Osada Walencyi wyszła przeciw bandzie Jayme. Podczas iey niebytności czyni milicyia służbę.

P. Nawarra oznaczył swoie wniyyście do Ministeryium wygnaniem Biskupów Saragossy, Malagi i Ceuty. Czterech Mnichów wywieziono z Saragossy do Ceuty. Miał posłać rozkaz prefektowi Saragossy do zamknięcia lub zniesienia wszystkich klasztorów, które wprost lub ubocznie mieszać się będą do rokoszu.

Jenerał Espinosa wydał pod d. 19 b. m. w Vittoryia odezwę do mieszkańców piątego powiatu, w którey zapowiada, iż każdy dopomagaiący czynnie fakcyionistom woyskowo sądzonym będzie.

Jenerał roialistów Valero wydał z Seo p'Urgel odezwę do swoich żołnierzy, albo (iak ich nazywa do walecznych obrońców wiary i tronu) Zwraca ich uwagę na sektę (konstytucyionistów) która postanowiła zniszczyć tych wszystkich, którzy popierać nie chcą bezbożnych iey czynów i demagogicznych ustanowień. Potem oznaymuie im, iż ponieważ konstytucyioniści pewną liczbę roialistów w Blanes roztrzelać kazali, że wydał rozkaz, aby podobnąż liczbę konstytucyionistow rozstrzylano, i że ten odwet bez różnicy stanu poty trwać będzie, póki konstytucyioniści nie zaczną inaczey obchodzić się z swoiemi bracią roialistami.

Zaldiwar odniosł znowu korzyści w Andaluzyi.

W okolicy Bilbao, Burgos i Alikante pokazały się znowu bandy powstańców. W ostatnim mieście pochwyciły urzędnika skarbowego, którego wypuścić nie chcą, póki nieokupi im się 10,000 Fr.

W St. Andre w święto Ludwika S. zaszły wielkie zaburzenia, z powodu których uwięziono 23 osób i do Koruny odesłano.

Wygnanie Xcia Infantado zostrzone zostało; wywieziony iest na wyspy Kanaryyskie.

Jenerał Riego miał się z nowemi Ministrami poróżnić.

Z Londynu d. 9 Września.

Xże Wellington zachorował nagle na oziąbienie i ból w uszach.

Gdy dla ważnych spraw nie może Król prędko opuścić stolicy, przeto eskadra, na którey podróż odbywa, rozwiązaną została.

Dotąd niewszedł ieszcze P. Canning do Ministeryium, ale słychać, iż iest wezwany.

Gdy Król znaydował się w Edinburgskim teatrze, ieden z widzów pomimo napomnień niechciał zdiąć kapelusza, i oświadczył kommissarzowi policyi: że nazywa się Glangery, że od niepamiętnego szeregu przodków swoich iest Królem tey wyspy, i dla tego w obecności nawet Monarchy, którego zresztą iest dobrym poddanym, wolno mu nie zdeymować kapelusza; ale nakoniec musiał. (Należy on zapewne do iedney z tych rodzin, które niegdy udzielnemi były na tey wyspie.) — Podeszła kobieta w Edinburgu dzierżawiąca na poddaszu izdebkę za 5 Fs. rocznie, wynaięła na czas wiazdu Króla dwa okna za 50 Fs.

Hr. Portsmouth, który przez brata swoiego od żony z Edinburga wykradziony został, żyie teraz w swoiey wsi Hurstbourn, ale pod dozorem.

Zmarły tu Astronom William Herschell, był synem kapelmaistra muzyki pułku, który w r. 1770 stał osadą w Halifax. Nieiaki czas był tam organistą, ale nakoniec zaciągnął się do kąpielney kapeli w Bath. Tu wolne godziny swoie poświęcił nauce astronomii i doświadczeniom, z których, kilka doszło do uszu Króla Jerzego III. tak, iż z rozkazu Króla oddał się zupełnie astronomii i robieniu teleskopów. Z Bath przeniosł się do Sloug, gdzie zrobił ogromney wielkości teleskop i w ogrodzie swoim postawił; przezeń odkrył planetę Uranus, którego na cześć wysokiego Protektora zazwał *Georgium Sidus*.

O użyciu rac Kongrewskich na połów wielorybów, daią Grenlandscy żeglarze następuiące wyiaśnienie: Raca kładzie się w rurę na 7 do 8 łokci długą i około 3 stop średnicy maiącą. Wolno iest w rurę włożoną. Koniec iey, który dosięgnąć ma rybę iest stalowy, i cokolwiek daley od niego znayduie się kula z lanego żelaza, która pęka na wzor haubicy, potem następuie naboy, który zapala racę. Kieruiący nią wycelować może, gdzie zechce i trzyma do 40 sążni liniią. Raca wychodzi tak powoli z rury, iż możnaby w tey samey linii do ryby strzelić, czego iednak niedoświadczono. Lecz w krótce nadzwyczaney nabiera szybkości i ieżeli trafi rybę w bok, wpadnie do 6 stop głęboko, pęknie i zdaie się, iż rybę zabiła, która lubo skrzepi się ieszcze, ale słabo się tylko bronić może. Huk nastąpi pod wodą, co okazuie, iż ognia racy woda nie potrafi ugasić. Zachodzić może obawa, aby ryba, która niedługo umiera, nie poszła na dno, lecz to nie zdarza się. Podobna raca kosztuie 10 szylingów (20 Złp.)

Pod wyspą Kuba złupione znowu zostały przez morskich rozboyników trzy Angielskie okręty. Przykro iest słyszeć, (wyraża gazeta Times) że nasi morscy officerowie zamiast zasłaniania Angielskich okrętów, dla własnego zarobku trudnią się przewozem obcych pieniędzy. Rozbóy morski nie będzie przytłumiony, dopóki kupcy za opłatą pewnego procentu powierzać będą mogli swą gotowiznę okrętom Angielskim. Skoro ten zwyczay zniesiony zostanie, rozbóynictwo morskie w krótce ustanie.

Oba przyprowadzone tu z niewolnikami Francuzkie okręty uwolnione zostały, przeciw czemu niektóre nasze pisma mocno powstaią.

Rzeka Mesurado, nad którey brze-

gami towarzystwo północney Ameryki założyło osadę wolnych Murzynow, iest naywiększą w Afryce z rzek Grande na północy i Congo (Zaire) na południu. Port iey iest ważny dla krążących pod tamteyszemi brzegami okrętów Ziednoczonych Stanów, iako też dla płynących do wschodnich Jndyy kupieckich; dostać tam mogą świężey wody i żywności. Głownem celem towarzystwa w założeniu tey osady iest znie ienie, a przynaymniey ograniczenie handlu niewolnikami. Od czasu iak Ziednoczone Stany ogłosiły ten handel za nieprawy i okręty ich nieustannie pod tamteyszemi brzegami krążą, zniknęła Amerykańska bandera na okręgach prowadzących handel niewolnikami którą przed r. 1820 często widzieć można było. Teraz używaią tylko Francuzkiey. Zamiar towarzystwa uwielbiaią nawet Murzyni w Ziednoczonych Stanach; z Pensylwanii, Maryland, Wirginii, &c. oświadczaią chęć powrócenia do Afryki, i przeszło 100 zapisało się już w Filadelfii do odpłynienia, naylepszemi zaświadczeniami opatrzeni. Wszyscy ci Murzyni są Chrześcijanie i towarzystwo oprócz innych dobroczynnych celów użyć ich chce do rozkrzewienia Religii chrześciiańskiey.

Podług doniesień z Mexyku do końca Czerwca, nowy Cesarz Jturbide zaledwo utrzymuie się na tronie. Przez przywrócenie inkwizycyi i zabronienie Europeyczykom wynoszenia się z swoiemi maiątkami do Hiszpanii, utracił miłość ludu. Przeznaczony do Werakrux okręt, który między innemi wiózł 900,000 dolarów, rozkazał zatrzymać i pieniądze na potrzebę Rządu zabrać. Kreolowie są mu niechętni i gdzie który może ucieka. Mieszkańcy nowey Hiszpanii dzielą się na cztery stronnictwa: przychylnych nowemu Cesarzowi, serwillów, (iak nazywaią przywiązanych do dawnego Rządu) republikanów, i konstytucyionistów. Jturbide zdaie się z resztą sprzyiać Ziednoczonem Stanom, poniewaz cofnął zakaz wywozu srebra do ich kraiów.

Z Tryiestru d. 26 Sierpnia.

Podług naynowszych doniesień z Korfu pod d. 16 b. m. pewnną iest rzeczą, iż Turcy przed nadeyściem ieszcze flotty wtargnęli do Moreì przez wylądowanie do Lepanto, gdzie iak Grecy twierdzą zawiozły ich Chrześciiańskie okręty. W tymże czasie Jussuf Basza postąpił z Patras lądem przeciw Argos. Plan działań Tureckich okazuie Europeyską taktykę, i Grecy mówią, iż kieruią niemi Angielscy ajenci.

Prywatne listy z Cefal nii pod d. 14 Sierpnia donoszą o opanowaniu przez Jussuf Baszę z Patras Wosticy i Xilocastro. Oba te miasta mieli Turcy z ziemią zrównać i wszystkich mieszkańców wyrznąć. Zdaie się, że sprawa Greków iuż zginęła; uciekaią zewsząd dla uniknienia śmierci.

Spektator Smirneński wyraża: "Wyspa Scio posiadała przed ostatnią klęską 120,000 dusz ludności. Teraz podług nakazanego niedawnego przez Baszę obliczenia nie pozostało tam iak 900 Greków, lecz i tych pożarciem grozi morowe powietrze. Ferman Sułtana ogłasza Greków na Scio lub tam powrócić chcących za wolnych i dozwala im obiąć swoie posiadłości; lecz cała Scio iest grobowcem i łaska Sułtana nie znayduie żadnego z nieszczęśliwych, któryby mógł z niey korzystać. — Nigdy w obwodzie wsi mastyxowych nie był tak obfity urodzay mastyxu iak tego lata, i dla zebrania go przywieziono z Czesm. 600 Greków."

DODATEK
DO Nro 77.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 25 WRZESNIA 1822 ROKU WE SRODĘ.

Z Wiednia d. 14 Września.

Nayiaśnieyszy Cesarz w towarzystwie Nayiaśnieyszego Cesarza Alexandra odbył dziś przegląd na placu między zamkiem i bramą Schotten tuteyszey osady. Przed godziną ieszcze siódmą z rana przyby i oba Nayiaśnieysi Cesarze, Cesarz Alexander w pułkownikowskim Austryiackim mundurze piechoty, w towarzystwie wszystkich obecnych tu Arcyxiążąt, jenerałów i nadzwyczay wielkiego orszaku różnych stopniów officerów, na prawe skrzydło uszykowanego woyska. Nayiaśnieysza Cesarzowa iechała za Monarchami przy przeglądzie z N. N. Arcyxiężną Palatynową, Arcyxiężną Klementyną, Xiężną Salerno, i Xciem Reichstadt. Gdy przy woyskowych honorach ukończył się przegląd, przeciągnęło całe woysko, piechota półdywizyiami, iazda półszwadronami, a artyleryia półbatteryiami około Nayiaśnieyszych Osób. Pomimo deszczu, który opuścił się w tey samey chwili, gdy Nayiaśnieysze Osoby obieżdżały czoło linii, przeciągnęły woyska, których piękna postawa wszystkich zachwycała, z taką dokładnością iak gdyby podczas naypięknieyszey pogody. Wystąpionemi woyskami dowodził Naczelny Wódz tuteyszy, Jenerał jazdy Margrabia Sommariva.

Dwór tuteyszy zawdziecie żałobę po zmarłych Xiężnie Fryderyce Wiktoryi Nassau i Xciu Fryderyku Eugeniuszu Henryku Wirtembergskim.

Dostrzegacz Austryiacki zawiera następuiący artykuł

Z Stambułu d. 26 Sierpnia.

Porta odebrała d. 23 i 25 b. m. doniesienia od Chufszyda Baszy o postępie oręża Tureckiego w Morei. Podług nich większa część tego półwyspu znaydowała się znowu w posiadłości Turkow. Jak się zdaie osadzili Trypolizzę bez odporu, ogłosili zaraz przebaczenie i ściśło go zachowuią; postępek, który tem więcey skutkuie, że go się w tem mieyscu naymniey spodziewano. Przed Napoli di Romania zaszła krwawa potyczka, w którey jazda Turecka naywięcey dokazywała, i która zupełnem pobiciem powstańców się zakończyła. Twierdza ta iakkolwiek o iey poddaniu się głoszono, znaydowała się ciągle w ręku Turków, którey osada z rzadką wytrwałością przez ośm miesięcy broniła się. W ostatnich sześciu tygodniach tak dalece iednak z głodem walczyć musiała, iż znaczna iey część wymarła, i zapewniaią, iż gdyby nie ta niespodziewana odsiecz przymuszona iuż była poddać się w 24 godzinach.

Życzących trzymać Gazetę Krakowską od 1go Października r. b. uprasza iey Redakcyia o wczesne się zgłaszanie.

Gdy oba główne te punkta odzyskane zostały, postanowili dowódcy Tureccy wysłać po 2 do 3000 ludzi do poiedynczych powiatów, dla uskutecznienia wszędzie poddania się. Liczny iednak korpus działać miał przeciw górom Mainotskim, gdzie spodziewano się ieszcze znacznego oporu. Działania te wspierane bydź miały od morza, flotta Kapitana Baszy opuściła odnogę Patras i udała się na południowy szczyt Morei.

Opanowanie Koryntu było, iak się iuż doniosło, dziełem kilku godzin. Jak tylko Turcy weszli na międzymorze uciekli zaraz powstańcy. Pozostałe w Koryncie członki Rządu, Negri, Thanos, Deli, Janocupolo i Logotheti z Liwadyi, toż samo uczyniły, i zabrawszy wszystkie pieniądze z kass, chciały dostać się na Joński okręt, ale okropnie się zawiodły. Woyskowi Naczelnicy Dine, Kolokotroni i Petry Bey pobiegli za niemi, dognali, okuli w kaydany i iako zdrayców na Hydrę odesłali. Z pieniądzmi które im odebrali, puścili się w góry Mainy. Tymczasem mieszkaiący w Argos Senat, kazał to miasto zapalić, którego część się spaliła, i ratował się także ucieczką.

Do tey chwili powstanie Greków istnieie prawie tylko ieszcze na Kandyi, Hydra, Spezia i Jpsara. Podług wiary godnych doniesień, które iednak poprzedzaią wkroczenie Turków do Morei, mieszkańcy ostatnich trzech wysp byli skłonnemi do poddania się, lecz żądali dostatecznego zabezpieczenia swoich osób i własności, w przeciwnym razie postanowili bronić się do ostatniego, i w nagley potrzebie odpłynąć z swoiemi maiątkami do Ameryki lub innego kraiu, w czem sądzili, iż Turecka morska siła przeszkodzić im nie potrafi. Stósownie do tego postanowienia czyniono na wszystkich tych wyspach, zwłaszcza na Hydra wielkie przygotowania do obrony, i powstańcy pochlebiali sobie, iż palnemi swoiemi statkami, których tak skutecznie pod Scio użyli, potrafią flocie Tureckiey znaczną zadać klęskę. — Lecz zato Wyspy Naxos i Santorin poddały się dobrowolnieńie, i prawie od samych Rzymsko-Katolickich Chrześcian zamieszkaney wysepce Syra w nagrodę iey wierności odstąpił Sułtan na 7 Lat podatek pogłówny.

Nowo mianowani Xiążęta Wołoszczyzny i Multan pożegnali się d. 22 z Ministrami Porty, a d. 23 ztąd wyiechali.

Dnia 23 i 24 Września 1822.
Cena zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— Pszenicy	18	—	16	—	17	—	16	—
— Żyta	16	15	15	—	—	14	13	—
— Jęczmienia	10	15	9	15	9	—	—	—
— Owsa	6	15	—	6	5	6	—	—
— Jagieł	25	—	24	—	23	—	22	—
— Grochu	14	15	14	—	11	—	[illegible]	—
— Rzepaku	13	—	12	15	12	—	—	—

W Gdańsku dnia 13 Września.
Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp.	540	do	760.
Żyta	— —	420	—	460.
Jęczmienia	— —	280	—	320.
Owsa	— —	260	—	280.
Grochu	— —	360	—	400.

Bieg Pieniędzy
W Krakowie d. 23 Wrzenia.

Czer: Zł: Holl: monetą Courant	Złp	20	gr. 15
— detto Cesarski . . .	—	20	— 6
Fryd Pruskie	—	36	— —
Luidor	—	37	— —
Talar frankowy	—	33	— —
Szeiny Wiedeńskie za 100	—	338	— —
Złoty ryński Szeinami .	—	1	— 28

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Przywodząc do skutku Uchwałę Zgromadzenia Reprezentantow z dnia 10 Grudnia 1821 r. mocą ktorey zaprowadzona iest w Wolnem Mieście Krakowie i iego Okręgu Loterya liczbowa, i klassyczna; upoważniony Reskryptem Senatu Rządzącego z dnia 17 b. m. ad Nru 3397 wydanym, następuiące w tym przedmiocie do publiczney wiadomości podaie obwieszczenie:

1. Z mocy układów pomiędzy Senatem Rządzącym z iedney, a W. Floryanem Straszewskim Obywatelem Wolnego Miasta Krakowa i iego Okręgu zawartych z drugiey strony, tenże W. Straszewski został sześcioletnim Dzierżawcą dochodow z Loteryi liczbowey i klassyczney.

2. W skutku tych układów otwarcie Kantorów i Kollektur w Wolnem Mieście Krakowie i iego Okręgu początek swóy bierze z dniem 20 b. m. i r.

3. Kantor Główny i Kollektory oznaczone są stósownemi Schildami.

4. Pierwsze ciągnienie Loteryi liczbowey nastąpi dnia 2 Października r. b. o godzinie 12 w południe w Domu przy ulicy Grodzkiey pod Nrem 237 położonym iako Biorze Dyrekcyi Loteryi kraiowey.

5. Następne ciągnienia odbywać się będą co ośm dni, to iest w każdą Srodę tygodniową, gdyby zaś w Srodę Swięto zaszło, ciągnienie do Czwartku następuiącego odłożone zostanie.

6. W samym dniu ciągnienia Loteryi wolno iest w Kantorze Głównym do godziny 10 przed południem stawiać na Loteryią.

7. W każdy Piątek po ciągnieniu Loteryi Kollektorowie wypłacać będą każdą wygraną.

8. Za miarę ku ocenieniu wygraney przyiętą została zasada z Loteryi liczbowey dotąd praktykowaney to iest: za terno 4800 razy, za ambo 240 razy, za extrakt zwyczayny 14 razy, a za extrakt determinowany 67 razy stawki opłacone zostaną, za wypłatę których Publiczności Rząd zaręcza.

9. Co do Loteryi klassyczney, ta podług planów przez Dzierżawcę Loteryi Senatowi Rządzącemu do potwierdzenia wprzód złożyć się powinnych, następnie drukiem maiących bydź ogłoszonych ciągnioną będzie.

10. Gdy z mocy Uchwały Zgromadzenia Reprezentantow wyżey powołaney prawo Loteryi kraiowey zamieniło się w dochód monopoliczny wyłącznie Rządowi tylko służący; przeto samo z siebie wynika, iż wszelkie prywatne Loterye przez Obywateli i Mieszkańców tego kraiu przedsiębrane bydź nie mogą, a to pod utratą przedmiotu na Loteryą wystawionego, lub zapłacenia iego wartości. Gdyby iednak osoby prywatne życzyły sobie puścić na Loteryą Dobra nieruchome, lub inne iakiegolwiek nazwiska ruchomości, obowiązane są wprzód udać się do Rządu o pozwolenie, który podług okoliczności realność lub rzecz ruchomą na Loteryą wystawić się maiącą oszacować poleci (dla zasłonienia Publiczności od szkody) dopiero przedmiot na Loteryą wystawiony bydź może, w takowym razie strona wystawiaiąca przedmiot na Loteryą obowiązana będzie 10 od sta procentu od szacunku wartości zapłacić, którego połowa na rzecz Skarbu, a druga połowa na rzecz Dzierżawcy Loteryi przeznaczona zostaie; pozwolenie lub odmowienie przedsiębrania tey natury Loteryi, zawisło iedynie od Rządu.

11. Ciągnienia wszelkie odbywać się będą pod powagą Rządu, i przy assystencyi dwóch z Kolei wezwanych od Senatu Obywateli.

12. Nadzór nad rzetelnem obrachowaniem stawek i wygranych iest przy Rządzie.

13. Skład Individuów Dyrekcyi Loteryyney przysięgły iest Rządowi. — W Krakowie d. 18 Września 1822.

Wasserrab.
Gadomski, S. W.

Podpisany Notaryusz Publiczny w moc Rezolucyi Trybunału Pierwszey Jnstancyi Wolnego Miasta Krakowa z Jego Okręgiem w dniu 21 Września 1822 r. do L. 3179 wydaney zawiadomia Publiczność, że Ruchomości po ś. p. Hrabi Sta: Szaniawskim pozostałe iako to: srebra, zegary, suknie, bielizna stołowa bielizna do noszenia, pościel, stolarszczyzna, książki, miedź, żelaziwa, blaszanne naczynia, porcelana, faians, szkło, mosiądz, portrety, malowidła, źwierciadła, pasy, karabele, broń, powozy i szory dnia drugiego miesiąca Października r. b. o godzinie dziesiątey ranney w Krakowie w domu przy Ulicy Grodzkiey pod L. 180 stoiącym przez publiczną licytacyą za gotowe pieniądze sprzedawane będą. Chęć przeto licytowania maiących zaprasza się. — W Krakowie dnia 23 Września 1822 r.

Jgnacy Rogalski, Notaryusz.

Dnia 2 Października i następnych dni tegoż miesiąca i roku o godzinie 10tey ranney, a o 3ci z południa we Wsi Rybna w Okrę: W. M. Krakowa leżącey na Wóytostwie odbędzie się sprzedarz przez publiczną licytacyą w drodze Exekucyi Sądowey zatradowanych ruchomości P. Jana Kan: Kadłubowskiego własnych, a to na rzecz P. Anny Seratkiewiczowey, iako to: zboża w snopie róznego gatónku, owiec, krów, siana, garcow miedzianych do palenia wódek służących, stołków, k n p, komod, luster, i t. p. sprzętów gospodarskich, nie mniey dzierżawy Wóytostwa w Rybny, na lat dwa, od 1 Października r. b. do 1 Października r. 1824, trwać maiące. Chcący licytować w oznaczony czas i mieysce zaopatrzonych w vadium Złp. 150 zaprasza.

Dnia zaś 27 b. m. i r. o godzinie 9tey ranney w Krakowie przy ulicy Mikołayskiey pod L. 638 odbędzie się licytacya rożnych sprzętów domowych, tudzież dochodów tegoż domu na lat dwa, od dnia licytacyi zaczynaiące się. — W Krakowie dnia 22 Września 1822 roku.

T. Jarzyński, Kom. Sąd.

Odpowiedź, na ostrzażenie przez W. Józefa Skorupkę, w dodatku Gazety Krakowskiey N. 75. z dnia 18. Września 1822 r. położone. Znayduiąc ostrzeżenie przez W. Józefa Skorupkę przy Gazecie iak wyżey podane, a kilkorako P. Publiczność krzywdzące. — Raz z odurzania, ponieważ orzekuiąc o zaskarżeniu Rewersów przez ś. p. JW. Michała Starostę Skorupkę w Cieslicach dnia 10 Maia [illegible] r. na cz. zł. 289 i na cz. zł. 1700 na imie [illegible] cz. zł. 215. — Opuścił szczególniey to: [illegible] ale już były zaskarżane; — [illegible] po prowadzonym od Stycznia 1817 r. do Lipca 182[illegible] ciągłym processie, a w tym: po zapadłych, i wydanych 3ch Wyrokach w Wys. Trybunale I. Jnst. i 3ch w Wys. Tryb. Appel. Sądów Miasta W. Krakowa, po zniesć te Skrypta dozwalaiących, tudzież po zapadłey decyzyi ostatniey d. 3 Czerwca r. b. 1822 w Prz. Akademii Krakowskiey Uniwersytetu Jagiellońskiego przez Doktorów i Professorów Prawa z Konkluzyą: iż W. Józefowi Skorupce nie służy Prawo odwołania się do Sądu III. Jnst. z wniesionego Rekursu, takowe Skrypta dopiero po ukończoney Sprawie z zadania im fałszu i nierzetelności (nigdzie przez W. Józefa Skorupkę, pomimo przywodzonych wszelkich nie sprawdzonych wynalazków tylko process przedłużaiących, nie dowiedzionych; a owszem: zdaniem przez w sztuce biegłych, po przysiędze dopełnionym, sprawdzonych, i wzmocnionych) z Aktów Sprawy Wys. Trybunału Sądów Rzeczypospolitey Krakowskiey, wydane zostały. Drugi raz krzywdzi ostrzeżenie Publiczność z uymy Swiatła Jey, i ostrożności. Któż w czasach dzisieyszych nie pewne, i nie prawne rzeczy, bez przekonania się wprzód o ich ważności nabywa? J któż akta wszelkie zbywania, nabywania i t. d. bez zgróntowania dowodów działa? Byliby ludzie w tym razie tyle nie baczenemi dla siebie, ile ostrzeżenie przez W. Józefa Skorupkę, posunęło się o tem mniemać. Ostrzeżenie więc przez W. Józefa Skorupkę, dało powód do tey odpowiedzi, i późnieysze kroki podobne przez niego gdy nastąpią, dadzą równie powód dalszego istoty rzeczy wyiaśnienia. Tu tylko w końcu resztę uwag z ostrzeżenia, i z tey odpowiedzi wypływaiących, świątley i prawo znaiącey Prześ: Publiczności oddaię. — W Krakowie dnia 20 Września 1822 roku.

Sebastyan Jgnacy de Łoiewski Geom. pr. b. C. Rz. W. X. W. i Kr. Pol.